

Gufuwwan Tawbaa

Description

Ilmi nama jirenya isaa keessatti badii fi dogongoratti osoo hin kufin hin hafu. Badii fi dogongora kanniin keessaa bahuun jirenya ofii akka foyyefatu balballi tawbaa isaaf baname jira. Carraa kanatti fayyadame yeroon yoo tawbate fi jirenya ofii foyyeesse dhugumatti namni suni qaroodha. Gara biraatin immoo carraa kanatti osoo hin fayyadamin namni hafe, mataa ofii malee eenyullee hin ajiifatu (hin waqqasu). Fakkeenyaf mootummaan gamoo (kondominiyeemi) ijaare, ergasii namoonni akka fudhataniif carraa bana. Carraan kuni yeroo hundaa kan turu osoo hin taâ€™in yeroo dhumaa (deadline) qaba. Namni ulaagaale sirrii guute yoo carraa kanatti fayyadame Insha Allah mana san ni argata yoo mootummaan haqaan kan hojjatu yoo taâ€™e. Namni carraa kanatti osoo hin fayyadamin â€œeboru biiroo nan deema, boru biiroo nan deemaâ€œeosoo jedhu yeroon jala darbee mataa ofii malee eenyuun ajiifata ree?

Tawbanis carraa guddaa namni tokko jirenya tana keessatti argatuudha. Yeroo dhumaa osoo hin dhufiniin duratti namni carraa kanatti fayyadame Insha Allah ganda lamaanittu (aadunyaa fi aakhiratti) ni milkaaâ€™a. Namni carraa kanatti osoo hin fayyadamin hafe immoo addunyaa aakhiratti jirenya daraara fi dhiphinnaa jiraata. Ulaagaalee tawbaaf barbaachisan â€œTawbaa: Balbala jijirama fi gammachuâ€• kutaa 1ffaa fi 2ffaa keessatti ilaalle jirra.

Insha Allah harâ€™a immoo carraa qaalii tawbaa kanatti akka hin fayyadamne wantoota gufuu nutti taâ€™an ilaalla.

1. Hiriyyaaâ€“ jirenya keessatti hiriyyaan murteessadha. Yookaa madda badii keeti siif taâ€™uu dandaâ€™a yookiin immoo sababa qajeelinna (hidaaya) siif taâ€™uu dandaâ€™a. Kanaafu hiriyyaa jirenya keessatti filachuun baayâ€™ee murteessadha. Meeqa kamtu sababa hiriyyaatin badii keessatti badee hafee; osoo nama gaariidha jedhame beekkamu. Akkasumas, meeqa kamtu sababa hiriyyaatin jirenya ofii foyyeesse; osoo nama badaa jedhame beekkamu.

Yoo hiriyyaa badaa qabaanne jirenya keenya akka hin foyyeessine gufuu guddaa nutti taâ€™a. Isaaf jenne waa baayâ€™ee dhabna. Hiryyaan badaan kuni yommuu rakkini nu tuqu nurraa kaasu gonkumaa

hin dandaâ€™u, sirumaa nurraa dheessa.

Zinaa akka raawwatu, qumaari akka taphatu, alkooli akka dhuguu fi wantoota fokkuu adda addaa akka raawwatu taasisuun jirenya isaa guutu balleessa. Nageenya fi tasgabbii isa dhabsiisa. Namtichi jirenya badii kana keessaa bahee nan tawbaadha yommuu jedhuus duuka fiigun duubatti isa harkiisa. â€œAboo boruu ni tawbatti, Rabbii gafurrahiimiâ€™â€œ jechun namticha gowwomsa. Guyyaa Qiyyama namtichi gowwofame akkana jedha:

â€œYaa badii kiyya! odoo ebaloon jaalalle onnee taasifachuu baadhee maal qabaa! Dhugumatti Gorsu (Qurâ€™aanni) erga natti dhufee booda irraa na jallisee jira; sheyxaannis namaaf salphisaa taâ€™eeraâ€œ Suuratul Furqaan(25):28-29

Gaabbiin guyyaa kana maal fayyada ree? Kanaafu eenyun harâ€™a hiriyaa akka godhanne siritti ilaalu qabna. Jirenya addunyaa fi akhiratti akka hin banne hiriyaa keenya siritti filachuu qabna.

Shaakala: mee amma hiriyaaan kee eenu faâ€™a siritti ilaali. Hiriyoonni kee gara wanta badatti si harkisuu moo gara wanta gaggaaritti si gorsu ykn si jajjabeessu. Yookiin lamaan irraayyu miti. Yoo kan wanta badaatti si harkisan taâ€™ee harâ€™ummaa hiriyummaa addaan kuti. Sababni isaas, jirenya kee guutu balleessuf deemaa jiru. Erga isaanirraa addaan baate booda hojii badaa irraa tawbachuun jirenya kee foyyeessuf carraaqi.

Yommuu hiriyummaa addaan kuttu fi jirenya kee foyyeessuf carraaqxu diina sitti taâ€™uu dandaâ€™u. Akkamitti baditti akka si deebisan karaa barbaadu. Mucaa tokkotu jaalalle dubartii isaatirraa addaan bahuun tawbate gara Rabbii deebiâ€™e. Yeroo hundaa bilbila itti quuti. Garuu bilbila jalaa kaasu dide. Turree guyyaa biraa â€œJinniin isaa irraa kaâ€™uu hin ooluâ€œ jechun deebiste itti bilbilte.

Kanaafu daandii jijjirama kana irra yommuu deemu obsaa fi ijjannoq qabchuu qabda. Wanta fedhan siin haa jedhan murannoo fi obsaan yoo itti fufte, boodarra jarrii kuni ni salphatu, ati immoo jirenya gaarii gaggeessita. Yeroo tokko tokkoo dhufanii â€œDhiirri keenya jirenya ofii jijjiruu heeda, badii kee ifa baafna, fi kkf â€œ jechun si sodaachisu dandaâ€™u. Yoo Rabbitti hirkatte fi araarama Isarraa kadhatte miidhaa wayitu fiduu hin dandaâ€™an.

Eeti jalqaba irratti hadhaa baayâ€™ee dhandhamu dandeessa. Garuu hadhaan kee suutuma suutan gara miâ€™aatti jijjiramaa adeema. Hadhaa kana yoo obsaan liqimsitee fi dukkana si marsee jiruu yoo keessa dabartee jirenya gaarii hordofta.

Erga hiriyyoota badaa kana irraa addaan baaten booda hiriyyaa badaa biraatti makamu osoo hin taâ€™iin hiriyyaa gaarii si jajjabeessu dandaâ€™u filachuudha. Bakka hiriyyoonni badaa jiran kana irraa dheessu qabda. Hojii gagaariin of xamadii. Bakka isaan jiran irraa yoo hin fagaatinii fi hojii gagaariin yoo of hin xamadiin salphatti badii sanitti si deebisu.

Hanga fedhan si haa qeeqanii fi sii haa arrabsan, jechoota isaanitiif gatii hin kenneen. Jirenyaa kiyya keessatti namoonni baayâ€™een inumaa maati kiyya dabalatee â€œMaaliif amantii akkanatti jabeessitaa, maaliif yeroo hundaa dubbistaa? Maaliif diraama hin ilaalle? Fi kkfâ€• naan jedhu turan. Garuu jechoota isaanitiif gatii wayituu osoo hin kenneen adeemsa kiyya itti fufe. Osso gorsa isaani kana kan hordofuu taâ€™ee silaa nama wayittuu osoo hin buâ€™in yookiin fayda wayitu osoo hin buusin hafu taâ€™aa ture. Kanaafu gorsa eenyurraa akka fudhatte fi gorsi suni jirenyaa keessatti si baasa moo hin baasu siritti addaan baafadhu.

2.Cubbuu biraaâ€“ sababni biraan tawbaatti gufuu taâ€™an keessaa tokko cubbuu tokko jalaa erga bahanii cubbuu biraan raawwachuuudha. Namoonni gariin badii kana ammaan booda itti hin deebiâ€™u jedhan. Garuu yeroon booda badima san yookiin badii san caalu irratti argamu. Eeti ilmi namaa dogongore badii san caalu irratti kufuu dandaâ€™a. Garuu dogongorri guddaan badii san irratti kufuu osso hin taâ€™in â€˜Hojii badaa san raawwachuu itti fufuudha, Hanga duuti namatti dhuftuu gara Rabbitti tawbaan deebiâ€™u dhiisudha.â€™ Namtichi cubbuu tokko irratti yommuu kufu dafee yoo gara Rabbii hin deebiâ€™in, cubbuu biraan hojjachuu baâ€™aa ofirratti tuula. Ergasii cubbu kana dhiisu fi keessaa bahuun itti ulfaata.

Furmaata: yommuu dillii(cubbuu) tokko raawwattu dafii gara Rabbii deebiâ€™i. Badii keetiif Rabbitti warwaadhu. Ammallee badii biraan raawwachuu dandeessa, ammalle gara Rabbii tawbaan deebiâ€™i. Rabbiin namoota tawbaan gara Isaatti deebiâ€™an ni jaallata (ilaali suura Al-Baqaraa:222). Cubbuu duraan irraa tawbatte sanitti fi gosoota isaatti hin deebiâ€™in. Guutumatti dhiisi. Fakkeenyaf filmii wal qunnamtii saalaa fi moovi adda addaa kan ilaaltu yoo taate, ammaan booda hin ilaalu jette erga tawbatte booda filmii ilaalutti hin deebiâ€™in, guutumatti irraa fagaadhu. Akkasuma diraama dhiira fi dubarti wal makan irraa fagaadhu.

Mucaa tokkotu filmii fi diraama garmalee ilaala tÃ¼re. Garuu yeroon booda Qurâ€™aana hiika isaa waliin dubbisuu eegale. Qurâ€™aanni yommuu onnee isaa tuquu filmii, diraama wanta jedhamu guutumatti dhiise. Yommuu warri isaa diraama banan gola sanii bahee gola biraan deema. Kanatu boqonnaa sammuu kennaaf. Garuu warrii maaliif diraama hin ilaaltu jedhaan. Garuu inni diraama isaan ilaalan kana jibbee gara gola ofii deemun kitaaba gagaari dubbisa. Osso diraama kan ilaalu taâ€™ee silaa qalbiin isaa ni dhiphatti, wanta hin fayyanne sammuu keessa maruun nageenya fi tasgabbii ofirraa ariâ€™aa tÃ¼re. Silaa wanta haraamatti kufaa tÃ¼re.

Nama dinqisiisa yeroo ammaa! maatiin wanta badaa irraa nama dhowwuu dhiise sirumaa itti nama ajaja. Dargagoonis kana argatanii balbala tawbaa ofitti cufuun jirenyaa ofii baditti darbuu. Yommuu diraama fi filmii sanniin ilaalan maal irraa argatan sammuun dhiphachuu, qalbiin gochoota babbadaa diraama san keessatti mulâ€™atuun sunturuu malee! Ee badii keessan! Yaa abbaa haadha kan ijjoolee teessan baditti darbitan! Baraaru dhiisanii jirenyaa isaani maaliif dararu? Ati dargaggeessi/shamarri maati akkanaa keessatti guddachuu dandeessa. Amma dandeetti yaadde wanta badaa fi gaarii addaan baafachu Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) si kenne jira. â€˜Maatii kiyyat u akkana na godheâ€™ yoo jette uzriin

(sababni) kee fudhatama hin argatu. Sababni isaas, umrii wanta hojjatteef itti qabamtu geette jirta. Kanaafu wanta badaa maatiin kee hojjatu hordofuu osoo hin taâ€™in hojji badaa isaan irraa deebiâ€™un jirenyaa kee haroomsi. Ammallee cubbuu biraatti yommuu kuftu abdii hin kÃ¼tin gara Rabbitti deebiâ€™i.

3.Ceemâ€™uâ€“ sababni biraat tawbatti gufuu taâ€™u ceemâ€™udha. Ceemâ€™u jechuun wanta tokko ammatti hojjachuuf fedhii dhabuu yookiin boodarra nan hojjadha jedhanii gara funduraatti dabarsu yookiin immoo hojjachuu dhiisudha. Ceemâ€™uun karaa sheyxaanni ilma namaa itti kolaasudha. Want salphaa fi gaarii isaaf taâ€™e gaara godhee itti mulâ€™isuun akka irraa deebiâ€™u taasisa. Cubbuu raawwachuu madda nageenya fi tasgabbii itti fakkeessa garuu keessi namtichaa vayrasii cubbuutin huubama jira. Namtichi cubbuu irraa deebiâ€™uu osoo ceemâ€™u guyyaa tokko duuti itti dhufuun gaabbi hamaa itti taati. Rabbiin tawbaa irraa akka hin ceemâ€™ine haala kanaan nu akekachisa:

â€œGara Rabbii keessanii deebiâ€™a, Isaafis ajajamaa odo adabbiin isiniti hin dhufiniin duratti. Sana booda hin tumsamtanu.

Adabni tasa osoo isin hin beekin isiniti dhufuun dura irra gaarii waan Gooftaa keessan irraa gara keessanitti buâ€™ee hordofaa (kana jechuun Qurâ€™aana).

Lubbuun [takka] â€œYaa gaabbi kiyya! Kanin karaa Rabbii keessatti daangaa darbee, warra qishinan irraa taâ€™ee!â€•akka hin jenneef (hordofaa).

Yookiin â€œOodo Rabbiin na qajeelchee silaa warra Rabbiin sodaatan irraan taâ€™aa tureâ€• akka hin jenneef.

Yookiin â€œYeroo adaba Rabbii argite,â€™carraan duniyatti deebiâ€™uu tokko oodo naaf taâ€™ee, silaa toltaa dalagdoota irraan taâ€™aa tureâ€• akka hin jenneef (qajeelcha Rabbii keessani hordofaa). â€œ Suuraa Az-Zumar 39:54-59

Kanaafu adabni yookiin duuti tasa nutti dhufuun dura gara Rabbiin tawbaa qulqulluun haa deebinu. Adabni Rabbiin eessani fi yoom akka nutti dhufu hin beeknu. Yommuu adabni (azaabni) namatti dhufuu namni hunduu ceemâ€™u dhiise gara Rabbiin fiiga, â€œYaa Rabbi amma amane. Naa araarami.â€• Jedha. Kuni garuu homaa hin fayyadu yeroon irra waan darbeef. Qaruute namaa jechuun nama yeroo laaftu keessatti Rabbiin ajajamu fi yeroo hundaa tawban gara Isaatti deebiâ€™uun lubbuu ofii adabbii irra baraaredha. Kanaafu qaruute haa taanu. Addunyaa fi sheyxaanni akka nu hin sobne.

4.Sadarkaa, qabeenya fi jaalala barbaachaâ€“ gufuu biraat immoo sadarkaa, qabeenya fi jaalala barbaacha keessa balbala tawbaa ofirratti cufuudha. Fakkeenyaf namtichi tokko weellisaa yookiin qeysi yoo turee sadarkaan, qabeenyi fi jaalalli namoonni naa qaban ni hirâ€™ata jechuun badii ofii hojjachuu itti fufa. Namoonni loogi fi malaamatummaa hojjataniis qabeenyi koo ni hirâ€™ata jechuun hojji badaa raawwachuu itti fufu. Kuni hundii sakaalla fi hurrii sheyxaanati. Rizqiin(soranni) nama hundaatu harka Rabbiin jirti. Eeti yommuu hojji badaa sanniin dhiisu yeroodhaf sadarkaa, qabeenya fi jaalala dhabuu dandaâ€™a. Garuu wanti argatu wanta inni dhabuu caalaa. Yommuu wanta badaa sanniin raawwatu nageenya fi tasgabbi dhaba. Yeroo hundaa jirenyaa shakkii, sodaa fi dhiphinnaa jiraata. Garuu wanta badaa san yommuu dhiise gara Rabbiin deebiâ€™u, tasgabbi, nageenya fi badhaadhinna jirenyaa keessatti

argata. â€˜Hojii badaa san dhiise yoo gara Rabbii deebiâ€™e, sadarkaa, qabeenya fi jaalala dhaba.â€˜ jechuun hojii badaa kee hojjachuu yoo itti fufte adabbii hamaaf of saaxilta. Kanaafu yeroon gara Rabbii deebiâ€™i. Rabbiin wanta san caalu si kennaati. Atummaa obsa qabaadhu.

5.â€œCubbuu garmalee baayâ€™ee hojjadheâ€˜â€œGechuuâ€“ namoonni baayâ€™een rahmata Rabbii ilaalu dhiisani baayâ€™inna cubbuu ofii ilaalun gara Rabbii deebiâ€™uu irraa garagalu. â€˜Cubbuu baayâ€™ee hojjadhe, Rabbiin naa araaramaa?â€œedhanii shakku. Sheyxanni namticha rahmata Rabbii irraa abdii murachisuun badii badii irratti akka hojjatu isa taasisa. Yeroo kanatti waadaa Rabbii kana dagachuu hin qabnu.

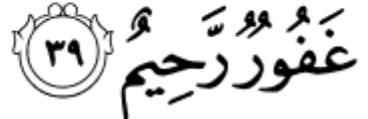
â€œ(Yaa Muhammad) jedhi,â€œYaa gabroota kiyya kan lubbuu ofii irratti daangaa dabartan! Rahmata Rabbii irraa abdii hin muratinaa(hin kutatinaa). Dhugumatti Rabbiin balleessaa hundaa ni araaramaa. Inni Araaramaa, Rahmata godhaadha. Gara Rabbii keessanii deebiâ€™a, Isaafis ajajamaa odoo adabbiin isintti hin dhufiniin duratti. Sana booda hin tumsamtanu.â€œ Suuraa Az-Zumar 39:53-54

Cubbuun kee hanga fedhe baayâ€™ee haa taâ€™uu, tawbaan cubbuu kee ni haaqa. Gara Rabbii deebiâ€™uun araarama yoo kadhatte fi hojii badaa san yoo dhiiste, Rabbiin araarama fi rahmata godhaadha. Eeti yommuu cubbuu kee sanniin yaadattu hurrii fi dukkanni sitti buâ€™uu dandaâ€™a. â€˜Rabbiti akkamitti badii kiyya kana guutu naa araaramaa?â€œGechuun of dhiphisuu dandeessa. Kuni wanta nama kamittu dhagahamuudha. Yommuu tarkaanfi jijjiramaa kana jalqabdu, hadhaa baayâ€™ee dhandhamuu dandeessa. Garuu hadhaan kuni suutuma suutan gara miâ€™aatti jijjirama. Mee haa ilaallu sahaabota Ergamaa Rabbii (SAW). Meeqa isaanitu lubbuu meeqa ajeessani fi zinaa raawwatanii, ergasii gara Rabbii deebiâ€™uun qaroominna addunyaan argite hin beekne ijaarani darban. Kuni firii tawbaati. Kanaafi mataa dureen keenya jalqabaa â€˜Tawbaa: Balbala Jijjiramaa fi Gammachuâ€™ jenne jalqabne. Kanaafu nutis jijjiramuu ni dandeenyati tarkaanfi keenya tawbaan haa jalqabnu.

Gudunfaa

Hanga amma hanga dandeenyun waaâ€™ee tawbaa tuttuquuf yaalle jirra. Tawbaan karaa jirenyaa fokkuu irraa gara jirenyaa gaarii haarawaa itti jijjiramaniidha. Kanaafu boqonnaa fi fuula haarawa keenya tawbaan haa jalqabnu. Barruu tana Ayaatota armaan gadiitin gudunfa:

فَنَّ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمٍ هُوَ أَصْلَحٌ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ

â€œNamni miidhaa raawwachuu isaa booda tawbatee fi [hojii isaa] foyyeesse, dhugumatti Rabbiin tawbaa isaa irraa qeebala. Rabbiin akkaan araaramaa, akkaan rahmata godhaadha.â€œ Suura Al-Maaâ€™ida:39

وَالَّذِينَ عَمِلُوا أَلْسِئَاتٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَأَمْنَوْا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ

103

بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

â€œIsaannan dillii(cubbuu) hedduu hojjatanii sana booda tawbatanii fi amanan, dhugumatti Gooftaan kee sana booda araaramaa, rahmataa godhaadha.â€ Suura Al-Aâ€TMaraaf:153

kanaafu gara Rabbii deebiâ€TMuun balbala gammachuu fi milkaâ€TMinnaa haa banannu.

Date Created

August 27, 2016

Author

admin